

Sosialismi ja valtio

Kir. J. Keir Hardie

Valtio on aina sellainen, joksi maan asukkaat sen muodostavat. Sen laitokset ovat perustetut edistämään ja suojelemaan vallitsevan vaikutuksen etuja. Kun maakunta-aateli oli yksinvaltiaana, piti valtio huolta ainoastaan tämän luokan eduista. Kun taas kauppa- ja teollisuusluokka kyllin tehokkaasti saattoi vaatia osaa hallituksen hoitoon, tasotettiin ja mukautettiin monta maaloordien toimesta vastoin kauppaluokan tahtoa säädettyä lakia. Nyt kun työläisluokka — ainakin henkilöluokun nähden — on vallitsevana voimana, seuraa siitä johdonmukaisesti, että myöskin tämä luokka pyrki saamaan valtiollista vaikutusta suojelekseen etujansa. Sen mukaan kuin työläisluokan valtiollinen sivistys kohoaa ja työläiset alkavat käsittää valtion todellisen tarkoituksen, tulevat he työskentelemään siihen suuntaan, että omaisuutta suojelevasta valtiosta tehdään elämää turvaava valtio. Työläisluokka alkaa yhä selvemmin käsittää sen perustotuuden, että varallisuus, tahi ainakin sen omistaminen, on voimaa. Tämä on kumoamaton tosiseikka. Niin kauan kuin omaisuus — sana käytettynä merkitsemään maata ja kapitalia — on pienen, harvalukuisen luokan käsissä, on kansan suuri enemmistö tästä luokasta riippuvassa asemassa. Demokrati ei sen vuoksi voi muuta tehdä kuin pyrkiä muuttamaan näitä omistumuotoja — niihin sisältyvine valtoineen — yksityisine valtoineen — yksityisluontoisista yleisiksi. Millä keinoin tämä muutos on toimeenpantava siitä voidaan olla eri mieltä, mutta sen välttämättömyydestä on olemassa vain yksi mielipide. Kun maa ja kapitali tulee kansan yhteiseksi omaisuudeksi poistuvat kaikki nykyään voimassa olevat luokkarajat. Ymmärrys ja äly on silloin määräävä ihmisen sijaan hänen toveriensa keskuudessa.

Sosialistisesta taktikasta on väitetty yhtä paljon kuin itse sosialismis-

ta. Liikkeen alkuaikoina, jolloin äänivaltaa oli ainoastaan varallisuutta omistavilla luokilla, työläisluokan ollessa kaikkea vaikutusta vailla maansa hallituspiireihin, ei sosialisti voinut ajatella muuta keinoa tarkotuseränsä saavuttamiseksi kuin vallankumousta. Aikaisimmat ja monessa suhteessa etevimmät sosialistiset kirjailijat selittävät julkisesti, että aseellinen vallankumous oli heidän sosialististen teoriain pääaineiksena. He kuvittelivat mielessään että varakkaat tulisivat yhä rikkaimmiksi ja köyhät yhä köyhemmiksi siihen päivään saakka, kunnes työläisluokan kurjuus ja kärsimys kävivät sietämättömiksi ja työläiset nousisivat hurjassa voimassa taisteluun tuhotakseen sen järjestelmän, jonka soralalaisina he olivat olleet. Tämän oppisuunnan edustajat, joissa jotkut vielä elävät, eivät pitäneet mahdollisena sosialismin vähitellen sulautumista kansalliseen elämään. William Morris, Englannin näihin asti kiellettyä etevin sosialismin edustaja, puolusti monta vuotta julkisesti tällaista äkkinäistä kapinaan nousua vallitsevia luokkia vastaan, vaikka hän elämänsä viimeisinä vuosina yhtä julkisesti luopui tästä mielipiteestään. Tämä oppisuunta piti uudistus-toimia työväen olojen parantamiseksi ainoastaan vihollisena yrityksenä houkutella työläisten huomiota pois sosialismista ja saada heitä edelleen tyytymään palkkaorjan kohtaloon. Antaa sosialistisen haavan vuotaa verta, opettivat he, jotta se kaikessa kaameudessaan selvästi näkyisi kansalle. Mitä kurjempia työläisten olot olisivat, sitä pikemmin puhkeaisi vallankumous. Tämän taktiikan eli menettelyn puolustamisista ovat sosialistiset johtajat sittemmin joka perustuslaillisessa valtiossa sittemmin luponeet. Saksassa on valtio ryhtynyt sosialistisiin uudistuksiin suuremmassa määrässä kuin missään muussa maassa Euroopassa, ja Saksassa on

sosialismi enemmän kuin muualla kehittänyt ja edistynyt. Sen jälkeen on Ranska se valtio, jossa molemmissa suhteissa on pitemmälle ennätetty. Englannissa älykäs hyvinvoiva käsityöläinen on sosialismin harras kannattaja ja köyhälistökorttelin ääniä sosialistinen ehdokas eniten pelkää. Jotta kansan tyytymättömyys vaikuttaisi, sanoo Thorold Rogers, tulee tämän kansan olla hyvinvoipaa, sillä kun kurjuus nousee kapinaan, lyö se sokeasti ympärilleen ja tukahutetaan tavallisesti. Uudenaikainen sosialisti väittää, että köyhyden ja kaiken liiallisen työn rasittama, heikontunut ja hermostunut kansa paljon helpommin vajoa sieluttomaksi orjakansaksi kuin että se kapinoitsi kohtaloansa vastaan. Kokemus on myöskin osottanut, että mitä enemmän työläisen elinehdot paranevat ja hänen ymmärryksensä kehittyy, sitä enemmän kasvaa hänessä tyytymättömyys ja halu saada olonsa yhä paremmalle kannalle. Tämä on sopuisuudessa kaiken sen kanssa, mitä me tiedämme kehityksen laista ja yhdenmukaisuudesta kaikilla aloilla. Sitä paitsi on tunnettu asia että jonkun aatteen kehitys aikaa myöden alkaa vaikuttaa niihin, joiden edut tämän aatteen edistymisen kautta joutuvat vaaranalaiseksi. Kuvaavan esimerkin tästä antaa meille maaloordeja vastaan toimeenpantu agitatiooni Irlannissa. Monta sukupolvea olivat nämä aatelisherrat, maanomistajat käyneet säälimätöntä sotaa kansaa vastaan. Niin huonoksi kävi talonpoikaisväestön asema, että valtion lopulta täytyi astua väliin estääkseen kansan täydellistä tuhoamista. Oikeudenmukainen verotus, kiinteä arentiaika ja korvaus tehdyistä parannuksista antoi Irlannin talonpoikaisväestölle uutta toivoa, ja sitä myöten kuin heidän toivonsa kasvoi, kasvoi myös heidän voimansa, kunnes maaateli tämän vuosisadan alussa julkiesti myönsi, ettei molemminpuolista kontrollia enää voitu ylläpitää, ja kaikki sen harrastus kohdistui vain siihen, että taistelu lopetettaisiin tälle aatelille niin edullisilla ehdoilla kuin mahdollista. Samalla tavalla tulevat luultavasti yksityisteollisuudet

siirtymään valtion huostaan asteettain tapahtuvan rauhallisen luovutuksen kautta. On jo huomattavissa kehitystä tähän suuntaan. Englannissa nousee jo sen omaisuuden arvo, joka on valtion valvonnan alaisena, yli viidetoista miljoonan punnan ja summa kohoaa vuosittain. Jos tätä kehitystä jatkuu, tulee vastaisuudessa kaikki teollisuus joutumaan yleisen valvonnan alaiseksi ja valtiososialismi on täten tarkotusperänsä saavuttanut.

Tämän tosiseikan tunnustaminen on kokonaan muuttanut sosialistisen taktiikan. Heti kun joukot tulivat äänivaltaisiksi, on havaittu, että vaaliurna on paljon tehokkaampi kuin katusulku. Jonkun uudistuksen suuri kannattajaenemmistö vaikuttaa jo sinänsä psykologisesti lainlaatioihin ja niin pian kuin sosialismi tulee yleisesti tunnustetuksi ja jo sitä ennenkin, kun ajattelijat myöntävät, että sosialismi on ainoa pelastuskeino, jonka kautta sivistys voidaan rikkauuden ja kurjuuden tuhoavasta vaikutuksesta kohottaa, on esiintyvä suuria valtiomiehiä, jotka rohkeasti kansan puolta pitävät sen taistelussa teollisuudellisen vapauden saavuttamiseksi.

Kaksi eri vaikutusta on johtamassa älykkäämpää keskiluokkaa sosialismiin. Liikarasisitus liikkeiden johdosta vaatii niin suurta voimain ponnistusta, että tällä alalla toimivat henkilöt tuskin ovat tilaisuudessa kehittämään taipumuksiaan muuta kuin erikoisalallaan. Tätä vastaan aletaan jo nousta taisteluun nykyisessä sosialisessa elämässämme. Mitä hyötyä on siitä, sanovat nämä pulpettien orjat, että tuhlaamme suurimman osan elämäämme voittaaksemme pätevyiden, jonka saavutettuumme olemme menettäneet kaiken elämänilon ja -halun. Tällaisia miehiä ja naisia viehättää sosialismi aivan ihmeteltävässä määrässä. Toiset taas siirtyvät sosialismiin vakaumuksesta ja inhimillisistä vaikutteista. He luopuvat itsekkäistä pyyteistään ja pitävät heimolaisuutta ja toveruutta lähimäistensä kanssa kallisarvoisempana kuin osakeittensa korkoluettelona. Myöskin nämä yhä taajenevat rivit

taistelevat rohkeasti sosialistisen tarkoituksensa saavuttamiseksi. Kun sosialistinen aate laajemmalle leviää tähän luokkaan kuuluvien henkilöiden keskuudessa, varsinkin jo heidän opintoaikanaan, voi siltä taholta odottaa runsasta satoa.

Mutta pääasiassa tulee työväenluokan itse työskennellä aikaansaadakseen tuotantojärjestelmän muutosta ja tuotantovälineiden saattamista valtion huostaan. Tämä työskentely on tärkeä työläisluokan suureen lukumäärään nähden ja myös sen takia, että sosialismin päämäärää ei milloinkaan saavuteta, ellei tämä luokka itse ota osaa pyrintöön, joka sanan täydessä merkityksessä on työväestön oma asia. Jos taistelu johtaa voittoon, ovat työläiset sen itse saavuttaneet; ellei voittoa saavutetai ja länsimainen sivistyksemme jatkaisi haparoivaa kulkuaan eteenpäin sosialististen pyrintöjen kadotessa suhteen yöhön, olisi syy työläisten, jolla ei ole ollut riittävästi rohkeutta ja älyä saadakseen oman elinkäsityksensä onnelliseen ratkaisuun.

Näihin asti ovat työläiset tyytyneet pieniin uudistuksiin; nykyään he jo huomaavat, että yksityisomaisuus on se vihollinen, jota vastaan heidän tulee taistella. Omaisuuskysymys on se riitakysymys, joka on tuottamaisillaan poliittisen kahtiajaon valtiossa. Yhä selvemmäksi käy työläiselle, että hän on pysyvä hyljätyn ja avuttoman palvelijan asemassa siksi kunnes hän pääsee niiden koneiden herraksi, joita hän hoitaa, ja sen maan omistajaksi, jota hän kyntää.

Mitkä merkit viittaavat sitten siihen, että työläisluokka kykenisi näyttämään pääosaa kehityksen näyttämöllä ja aikaansaamaan oikeampaa yhteiskuntajärjestystä? Siihen viittaavat monet ja suuret merkit. Vielä kerran ovat työläisten vaistot osoittautuneet varmemmiksi kuin viisaimmat teoreettiset päätelmät. Kun esim. Ranskasta lähtösin oleva individualismi voitti puolelleen radikaalisten kansantaloudentutkijain ja filosofien kannatuksen Englannissa, uskoivat työläiset sokeasti kaikkea, mitä heille uskoteltiin. Individualis-

millä ymmärrettiin ihmisen täydellistä vapautta myydä työnsä ehdoilla, joista hän omlen persoonallisten etujensa mukaan saa päättää, ja nuo viisaat miehet selittivät työläisille, että kaikki, mikä jollakin tavoin rajoitti tätä vapautta, oli vahingollista. Koko sen ajan kuluessa, jolloin tätä oppia heille saarnattiin, rakensivat työläiset, välittämättä yleisestä mielipiteestä ja lainsäädöksistä, ammattiyhdistysjärjestöjään, ja niiden avulla saattoivat he työskennellä henkilöllisen toiminnan ehkäisemiseksi ja kapitalin sortoa vastaan, kun heitä tämän kautta koetettiin pakottaa tyytymään liian ahdistaviin elämänehtoihin. Yli kolme neljännesvuosisataa kesti epätasaista taistelua ammattiyhdistyksien laillisesta tunnustamisesta ja yhdistysoikeudesta äänivaltaa puuttuvan työläisen välillä toiselta puolen ja väkivaltaisen lainkäytön ja yleisen mielipiteen välillä toiselta puolen. Työläiset voittivat, kuitenkin vasta senjälkeen kun olivat saavuttaneet äänioikeuden suuremmissa kaupungeissa.

Englannissa löytyy nykyään 2¼ miljoonaa järjestettyä ammattiyhdistystä keskenäistä apua ja tukemista varten. Aivan kuin pienet liikkeet ovat sulautumaisillaan suurin yhtiöihin, ovat erityiset yhdistykset yhtyneet liittoon ja nämä jälleen koko maata käsittäviin järjestöihin. Laajakantoinen osuusliike ja apukassat sairaita ja vanhuksia varten ovat edelleen todisteita työläisluokan solidaariteettitunteesta. Voidaan huomauttaa, ja tavallaan syystäkin, ettei mikään jalo altruistinen ihanne ole näiden liikkeiden perustuksena ja että ne pääasiallisesti ovat vain suojeluskeinoja mahdollisuuksien varalta. Tämä ei kuitenkaan mitään asiaan vaikuta. Kumoamattomana pysyy se tosiseikka, että työläisluokassa yhä enemmän esiintyy yhteenkuuluvaisuuden tunnetta ja oman minän syrjäyttämistä, kun yhteishyvä on kysymyksessä. Kansa, joka kerran on joutunut näin pitkälle, on omaava taltoa mennä vielä pitemmällekin aina sen mukaan kuin sen katsantokanta laajenee, sen käsitys syventyy ja tilaisuus vaatii.

Kaikilla tahoilla voimme huomata kattuvaa itseluottamusta, työväen liikkeessä ja lisääntyvää vakavuutta sen toiminnassa. Se on luonteeltaan jo melkein kauttaaltaan sosialistinen ja kehittyy aikaa myöten yhä enemmän tähän suuntaan. Myötäsytynneen vaiston kautta olemme kaikki pohjaltamme kommunisteja, ja siinä tapauksessa, että eristetty minä pääsee ylivaltaan joksikin aikaa, johtaa se niin pelottavaan tulokseen, että erehdys kyllä pian koko surkeudessaan ilmenee ja me alamme uudelleen etsiä tietä, joka voi meidät johtaa altruismiin. Yli kokonaisen vuosi-

sadan on itsekkäisyyden evankeliumi ollut ihmisten, johtotähtenä ja tänä aikana on haparoiden kuljettu epätaisaista tietä, kunnes on jouduttu pohjattoman kuilun partaalle, josta ei enää löydy palaamisen mahdollisuutta jos ylimenoa yritetään. Köyhyys, ruumiillinen heikkous ja mielettömyys ovat tuskia, joita ei mikään kansa voi kärsiä tuhoutumatta. Nämä kolme onnettomuutta ovat vapaan kilpailun suoranaisia seurauksia, ja sosialismin ensimmäinen ja pakottavin valtiollinen tehtävä on juurineen kiskoa maasta se puu, joka tuottaa näin kuolettavia hedelmiä.

